Akademik Yazım & Sunum | Orta | Akademisyen

Akademik Makale Başlığı Nasıl Yazılır? Kurallar, Başlık Türleri ve Örnekler

Akademik makale başlığının işlevi, iyi başlığın özellikleri, başlığın yapı taşları, dört başlık türü, adım adım başlık yazma, Türkçe ve İngilizce başlığın uyumu, bulunabilirlik ve örneklerle sık yapılan hatalar.

Zafer Hoca · Yayın: 04.04.2026 · 8 dk okuma

Kısaca: İyi bir akademik makale başlığı, araştırmanın ne olduğunu tek cümlede söyler: ana değişkenler ya da kavram, çalışılan grup veya bağlam ve gerekiyorsa yöntem. Anahtar terimler başa yakın durur; “A Study of…”, “… Üzerine Bir İnceleme” gibi boş kalıplar ve açıklanmamış kısaltmalar atılır. APA 7 başlık için bir üst sınır koymaz, odaklı olmasını ister; pratikte 10–15 sözcük çoğu makale için iyi bir ölçüdür. Son sözü derginin yazım kuralları söyler.

Makale başlığı neden bu kadar önemli?

Başlık, makalenizin en çok okunan parçasıdır. Google Scholar sonuç listesinde, dergi içindekiler sayfasında, veri tabanı taramalarında ve paylaşılan bağlantılarda okur önce yalnız başlığı görür ve “özete tıklayayım mı?” kararını orada verir. Güçlü bir çalışma, belirsiz bir başlık yüzünden ilgili okura hiç ulaşmayabilir.

Başlık aynı zamanda editörün ilk izlenimidir. Gönderim sistemine düşen makaleyi editör başlık ve özetle tanır; hakem davet e-postalarında da çoğu zaman yalnız bu ikisi yer alır. Davet edilen hakem, konunun uzmanlık alanına girip girmediğini başlıktan anlar. Bu nedenle başlık, makaleyi doğru insanlarla buluşturan bir etiket gibi çalışır.

Bu madde başlığa odaklanır. Başlıkla birlikte bulunabilirliği belirleyen öteki iki parça için abstract yazma rehberine ve anahtar kelime seçimi maddesine bakabilirsiniz.

İyi bir makale başlığının özellikleri nelerdir?

İyi başlıkların ortak noktası, okura bilgi vermesidir. Okur başlığı bitirdiğinde neyin, kimde ve nasıl incelendiğini kabaca bilmelidir.

- **Net ve özgül:** Konuyu daraltır. “Eğitim ve Teknoloji” bir ders kitabı bölümüne yakışır; “Oyunlaştırmanın Üniversite Öğrencilerinin Derse Katılımına Etkisi” bir araştırmayı anlatır.
- **Anahtar terimleri içerir:** Ana değişkenler ya da kavramlar, okurun arama kutusuna yazacağı biçimde başlıkta geçer.
- **Odaklı ve yeterince kısa:** APA 7, başlık için en çok sözcük sınırı koymaz; başlığın odaklı olmasını ve anahtar terimleri içermesini ister. Pratikte 10–15 sözcük çoğu çalışma için iyi bir ölçüdür; 20 sözcüğü aşan başlıklar genellikle sadeleştirilebilir, 5 sözcükten kısa olanlar ise çoğu zaman bilgi vermez.
- **Boş sözcüklerden arınmıştır:** “A Study of…”, “An Investigation into…”, “Research on…”, “… Üzerine Bir Çalışma” gibi ifadeler okura yeni bir şey söylemez; her makale zaten bir çalışmadır.
- **Abartısızdır:** Bulgunun ötesine geçmez. Kesitsel bir ilişki çalışmasında “etki” ya da “neden

olur” demek, hakemin ilk itirazı olabilir.

Kendinize şu soruyu sorun: “Bu başlığı okuyan bir uzman, özeti açmadan çalışmamı başka bir çalışmadan ayırt edebilir mi?” Cevap hayırsa başlık hâlâ fazla genel demektir.

Başlıkta hangi bilgiler yer almalı?

Ampirik çalışmaların çoğunda başlık üç ya da dört yapı taşından kurulur. Hepsini her zaman kullanmak zorunda değilsiniz; ama hangisini neden çıkardığınızı bilmelisiniz.

Yapı taşı	Ne söyler?	Örnek
Ana değişkenler ya da kavram	Neyin incelendiğini	Akademik öz yeterlik ve tez yazma kaygısı
İlişkinin türü	Değişkenler arasındaki bağı	… arasındaki ilişki / … yordayıcı rolü / … etkisi
Örneklem ya da bağlam	Kimde ve nerede çalışıldığını	Lisansüstü öğrencilerde
Yöntem ya da desen (isteğe bağlı)	Kanıtın türünü	Bir meta-analiz / Yarı deneysel bir çalışma / Karma yöntem araştırması

Bu taşlar birleşince şöyle bir başlık çıkar: “Lisansüstü Öğrencilerde Akademik Öz Yeterlik ile Tez Yazma Kaygısı Arasındaki İlişki”. Yöntem, alanınızda bir ayırt edici özellikse (meta-analiz, sistematik derleme, randomize kontrollü deneme gibi) başlığa ya da alt başlığa eklenir. Klinik ve sağlık alanlarındaki birçok raporlama kılavuzu, çalışma deseninin başlıkta belirtilmesini önerir; hedef derginizin hangi kılavuzu esas aldığına bakın.

Desen ile başlıktaki fiil uyumlu olmalıdır. Deneysel ya da yarı deneysel desenlerde “etkisi” yerinde bir sözcüktür; korelasyonel çalışmalarda “ilişki”, “yordayıcı rolü” ya da “ile bağlantısı” daha dürüsttür. Hipotezlerinizi kurarken kullandığınız dil de buna uymalıdır; bu konuda hipotez yazma örnekleri yol gösterir.

Makale başlığı türleri: hangisini ne zaman seçmeli?

Akademik başlıklar genellikle dört kalıptan birine girer. Seçim, alanın alışkanlıklarına ve derginin yazım kurallarına göre yapılır.

Tür	Örnek	Ne zaman uygun?	Dikkat
Betimleyici	The Relationship Between Academic Motivation and GPA Among Graduate Students	Çoğu ampirik çalışma; en yaygın ve en güvenli tür	Fazla uzarsa sıkıcılaşır; gereksiz sözcükleri atın
Soru biçiminde	Does Gamification Enhance Student Engagement?	Tartışmalı bir soruya cevap veren çalışmalar	Bazı dergiler tercih etmez; cevabı belirsiz kalırsa okur ne bulacağını bilemez
İki parçalı (iki nokta ile)	Beyond the Classroom: Exploring Online Learning Experiences of Adult Learners	Dikkat çekici bir ana başlık + açıklayıcı alt başlık; nitel çalışmalarda sık	Ana başlık tek başına bir şey söylemiyorsa bilgi yükü alt başlıkta kalmalı

Tür	Örnek	Ne zaman uygun?	Dikkat
Bulgu bildiren	Gamification Improves Student Motivation: A Meta-Analysis	Bulgunun güçlü ve tutarlı olduğu çalışmalar	Abartı riski yüksek; bazı alanlarda ve dergilerde hoş karşılanmaz

Türkçe makalelerde de aynı kalıplar kullanılır: “Uzaktan Eğitimde Öğrenci Katılımı: Bir Devlet Üniversitesinde Karma Yöntem Araştırması” iki parçalı bir başlıktır. Mizah, kelime oyunu ve ironi bazı alanlarda görülse de akademik başlıklarda risklidir; yabancı okurun anlamayacağı deyimler bulunabilirliği de düşürür.

Adım adım makale başlığı yazma

Başlığı en sona bırakmak yaygın bir alışkanlıktır ve mantıklıdır: bulgular netleşmeden yazılan başlık çoğu zaman çalışmanın gerçekte yaptığından farklı bir şey vaat eder. Çalışırken bir “çalışma başlığı” kullanın, makale bitince aşağıdaki adımlarla son hâlini verin.

1. **Araştırma sorusunu tek cümlede yazın.** “Bu çalışmada … ile … arasındaki ilişkiyi … grubunda inceledim.” Bu cümle, başlığın ham hâlidir.
2. **Anahtar terimleri çıkarın.** Cümleden değişkenleri, örneklemi ve gerekiyorsa deseni ayırın. Bunlar özet ve anahtar kelimelerle tutarlı olmalıdır.
3. **İki üç taslak üretin.** Aynı içeriği betimleyici, iki parçalı ve (uygunsa) bulgu bildiren biçimde yazın; yan yana koyup karşılaştırın.
4. **Boş sözcükleri silin.** “Bir çalışma”, “bir inceleme”, “bazı”, “çeşitli” gibi sözcükleri atınca anlam kayboluyor mu? Kaybolmuyorsa gerek yoktur.
5. **Kısaltmaları açın.** Alanınızda herkesin bildiği birkaç kısaltma dışında (örneğin DNA) açık hâli yazın.
6. **Dergi kurallarını kontrol edin.** Bazı dergiler karakter ya da sözcük sınırı, ayrıca kısa başlık (running head) ister; büyük harf kullanımı da dergiden dergiye değişir. Bu bilgiler yazar rehberinde (author guidelines) bulunur.
7. **Arama testi yapın.** Anahtar terimlerinizle Google Scholar'da ya da alanınızın veri tabanında arama yapın. Benzer çalışmalar nasıl adlandırılmış? Sizin başlığınız onlardan ayrışıyor mu?
8. **Bir meslektaşa okutun.** Konuya uzak bir meslektaşınız yalnız başlığa bakarak çalışmanızı doğru tarif edebiliyorsa başlık işini yapıyordur.

Türkçe ve İngilizce başlık birlikte nasıl yazılır?

Türkiye'deki dergilerin çoğu Türkçe makalelerde İngilizce başlık ve özet de ister; İngilizce makalelerde ise tersine Türkçe başlık istenebilir. İki başlık aynı çalışmayı anlatmalı, ama birebir sözcük çevirisi olmak zorunda değildir. İngilizcede doğal duran yapı Türkçede ağır kaçabilir, tersi de geçerlidir.

- **Anlam eşdeğerliği:** Türkçe başlıktaki her değişken, örneklem ve desen bilgisi İngilizcede de bulunmalıdır. Birinde “meta-analiz” yazıp ötekinde atlamak tutarsızlık yaratır.
- **Terim tutarlılığı:** İngilizce başlıkta alanınızın uluslararası literatürde kullanılan terimini seçin. “Self-efficacy”, “burnout”, “engagement” gibi yerleşik terimler yerine kendi çevirinizi geri İngilizceye çevirmeyin.
- **Türkçe başlıkta sözcük sırası:** Türkçe başlıklar genellikle “… Arasındaki İlişki”, “… Etkisi”, “… Yordayıcı Rolü” gibi sonda biten bir yapıyla kurulur. Anahtar terim yine başa yakın kalır.
- **Büyük harf kullanımı:** APA 7, makalenin kendi başlığında önemli sözcüklerin büyük harfle

başlamasını (title case) ister; kaynakçada ise makale başlıkları cümle düzeninde (yalnız ilk sözcük ve özel adlar büyük) yazılır. Türkçe başlıklarda dergiler farklı düzenler kullanabilir; derginin yazım kuralı esastır.

Tezden makale çıkarıyorsanız tez başlığını olduğu gibi kullanmayın. Tez başlığı bütün çalışmayı kapsar; makale ise genellikle tezin bir sorusuna odaklanır. Bu ayrımı tezden makale çıkarma maddesi ayrıntılı anlatır.

Başlık ve bulunabilirlik: Google Scholar ve veri tabanları

Başlık, bir makalenin arama motorlarında ve veri tabanlarında tanımlandığı temel alanlardan biridir. Scopus ve Web of Science gibi veri tabanlarında kullanıcılar aramayı “başlık, özet, anahtar kelime” alanlarıyla sınırlayabilir; terim başlığınızda geçmiyorsa ve özette de zayıf kalıyorsa, çalışmanız bu taramalarda gözden kaçabilir. Sistematik derleme yapanlar da ilk elemeyi çoğunlukla başlık ve özet üzerinden yapar.

- **Anahtar terim başa yakın olsun:** Uzun başlıklar sonuç listelerinde kısaltılarak gösterilebilir; en önemli bilgi ilk yarıda kalmalıdır.
- **Okurun kullandığı terimi seçin:** Kendi icadınız olan bir kavramı başlığa koyacaksanız yanına yerleşik terimi de ekleyin.
- **Özel karakterlerden kaçının:** Formül, simge, üst ve alt simgeler bazı sistemlerde bozuk görünebilir; mümkünse sözcükle yazın.
- **Başlık, özet ve anahtar kelimeler birbirini tamamlasın:** Aynı terim üçünde de geçmeli; anahtar kelimelerde başlığı aynen tekrarlamak yerine eş anlamlı ve ilgili terimlerle kapsamı genişletin.

Bulunabilirlik uğruna başlığı anahtar kelimeyle doldurmayın. Birbirini tekrarlayan terimler, editör ve hakemde “bu başlık okur için değil, arama motoru için yazılmış” izlenimi bırakır. Atıf görünürlüğünü artırmanın meşru yolları için atıf sayısı artırma stratejileri maddesine bakın.

Makale başlığında sık yapılan hatalar

Aşağıdaki hatalar hem Türkçe hem İngilizce makalelerde sık görülür. Örnek başlıklar bu madde için yazılmış varsayımsal başlıklardır.

Hata	Zayıf örnek	Daha iyi hâli
Fazla genel	Education and Technology	Effects of Flipped Classroom Instruction on Pre-Service Teachers' Achievement in Statistics
Açıklanmamış kısaltma	The Effect of CBT on PTSD in Veterans	Cognitive Behavioral Therapy for Posttraumatic Stress Disorder in Veterans: A Randomized Trial
Boş kalıp	Öğretmenlerin Tükenmişliği Üzerine Bir İnceleme	Ortaokul Öğretmenlerinde İş Yükü ile Tükenmişlik Arasındaki İlişki
Desenle uyumsuz iddia	Sosyal Medya Kullanımı Kaygıya Neden Olur	Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Kullanımı ile Kaygı Arasındaki İlişki
Aşırı uzun	25 sözcüğü aşan, bütün değişkenleri ve alt boyutları sayan başlık	Ana değişkenler ana başlıkta, desen alt başlıkta; alt boyutlar özete

Sık görülen başka hatalar da şunlardır: başlığın makalenin gerçek odağıyla örtüşmemesi (örneğin başlıkta “öğretmenler” yazıp bulguları yalnız bir branştan sunmak), tezin başlığını makaleye

aynen taşımak, başlıkla özet arasında farklı terim kullanmak ve dergi değiştirirken başlığı yeni derginin kurallarına göre düzenlemeyi unutmak. Makaleyi göndermeden önce başlığı, IMRaD yapısındaki amaç cümlesi ve bulgularla bir kez daha karşılaştırın.

Başlığı gönderim aşamasında son kez kontrol ettikten sonra, editöre yazacağınız ön yazıda da aynı başlığı birebir kullanın. Ön yazının nasıl kurulacağını cover letter rehberi anlatır.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- APA Style — Title page setup (başlık uzunluğu, büyük harf ve yerleşim)
- DergiPark — Türkiye'deki dergilerin yazım kuralları ve dergi sayfaları
- TR Dizin — Ulusal dergi dizini

Etiketler: #Akademik İngilizce #Makale #Strateji

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza